

universitātes avīze

OTRDIENA,
3. DECEMBRIS
2002. GADS

Latvijas Universitātes izdevums (iznāk kopš 25.09.1922.)

№7

sveicam

Grāmatas atvēršana

Latvijas Valsts prezidente Vaira Vīķe-Freiberga autogrāfu ņikotāju un fotogrāfu ielenkumā

LU profesores AUSMAS CIMDIŅAS grāmatas par Valsts prezidentu Vairu Vīķi-Freibergu "Brīvības vārdā" izdevuma krievu valodā atvēršanas svētki, kas notika 18. novembra svētku ieskaņā, uļcēja diplomātus, akadēmisko apriņdu pārstāvjus un inteliģenci. Tika sumināta gan darba autore, gan izdevēji un atbalstītāji, gan grāmatas "izpētes objekts".

Būs interesanti uzzināt, kā krieviski lasošā sabiedrība Latvijā un ārpus tās robežām vērtēs izdevuma saturu, taču par vienu pretenzijas nevarētu rasties nekādos apstākļos - grāmatas tulkotāja Roalda Dobrovenska (daudziem zināms kā grāmatas "Rainis un viņa brāji" autors) vārds pats par sevi ir kvalitātes un augsta standarta zīme. Ar ko darbs vērtīgs vienā

vai otrā izdevumā? Šķiet, ka pirmais un būtiskākais ir Ausmas Cimdiņas uzdrīkstēšanās rakstīt par valsts augstāko amatpersonu. Protams, oponenti varētu teikt, ka tas nav nekas īpašs, tomēr, zinot Latvijas politiku un bieži arī sabiedrisko darbinieku (t. sk. akadēmiskās vides pārstāvju) nespēju adekvāti uzvert citādo un kritiku (pat pozitīvu) kā tādu, tas ir liels sasniegums. Šo uzdrīkstēšanos varētu nosaukt pat par zināmu Ausmas Cimdiņas heroismu, jo riskēt bija ar ko.

Līdzās uzdrīkstēšanās "brīnumam" jāmin saturiskais (tekstuālais) vieglums, bagātība un aizrautības dzirksts visa darba garumā. Vaira Vīķe-Freiberga arī bez Valsts prezidenta titula ir augsta lidojuma persona, tāpēc akadēmiskās vides pārstāvim uzrakstīt par akadēmisku personu bez liekas glaimošanas, dažādo dzīves notikumu krāsu "restaurēšanas vai pārkrāsošanas" ir lie-

la veiksmē un ieguvums ne vien politiskās kultūras attīstībai, bet arī "vienkāršajam" lasītājam.

Un visbeidzot. Vai teksts par dzīvi, aktīvu un radošu personu (pie tam politiķi) var būt objektīvs un noderīgs lasītāja personas bagātināšanai? Pēdējos gados taču ir izdots tik daudz "neatkarīgu" un "tautas interesēs" radītu monogrāfiju un runu apkopojumu, biogrāfisku apceru vai "atklātu" interviju. Visbiežāk, protams, pirms vēlēšanām. Par laimi, uz šo jautājumu šoreiz iespējams atbildēt apstipriņoši. Pati prezidente atzina, ka šis ir autores redzējums, kāda viņa ir.

Ausma Cimdiņa, manuprāt, ir atkājusī Vairas Vīķes-Freibergas personas kodu, gara noslēpumu un spēku, un tieši tas ir ļāvis radīt objektīvu un katru radošu personu bagātināšu darbu.

TĀLIVALDIS KRONBERGS

mūs sveic

*Speciālu fiks un redakciju
80 gadu jubilejē. Avīzei
gan satīrā, gan stilā
ir ļoti laba, tāpēc laime
arvien ir divas mīgo cīņā taju
pusē - Auden te for tana
juvet!*

Patīsi cīņā

*Gunārs Ciuhulis
UNIVERSITĀTES GALVENĀS
REDAKTORS*

2002. g. 11. nov.

konference

Mūžizglītība kā izaicinājums ikvienam

Continuing Professional
Education in the New Millennium

Professor Geoff Chivers

Referē profesors Džefs Čivers no Apvienotās Karalistes

No 8. līdz 9. novembrim notika konference par tēmu "Mūžizglītība kā izaicinājums ikvienam". Tā tika rīkota jau trešo gadu, un tās organizētāji bija Latvijas Universitāte, Izglītības un zinātnes ministrija un Latvijas Tālmācības centrs. Konferencē tika pārstāvētas piecas valstis: Latvija, Igaunija, Lietuva, Lielbritānija un Zviedrija - kopskaitā 40 dalībnieki. Atklāšanā piedalījās LU profesors Ojārs Judrups.

Kā pastāstīja Latvijas Tālmācības centra vadītāja un Latvijas Universitātes

Tālmācības studiju centra metodiķe Ineta Kristovska, konferences temats ir aktuāls gan Eiropā, gan visā pasaulē. Daudz tiek domāts un diskutēts par mūžizglītību, iespējām izglītoties visas dzīves garumā, iegūstot gan profesionālās prasmes, gan teorētiskās zināšanas, pievēršot uzmanību interesu izglītībai.

Konferences pirmā diena sākās ar plenārsēdi, kurā tika runāts par tālākizglītības teorētiskajām problēmām.

Referēja profesors Džefs Čivers no Lielbritānijas, kurš mūžizglītības

2. lpp. ▶

Šajā numurā:

Vairāki Universitātes cilvēki šajā laikā devušies komandējumos un pieredzes apmaiņas braucienos: LU rektors profesors Ivars Lācis - uz Eiropas universitāšu saietu, franču valodas studentes - uz Lietuvu, TLMS "VĀPE" vadītāja H. L. Melnbārde - uz Franciju un

Štutgartes Mākslas akadēmijas Keramikas nodaļā - H. L. Melnbārde ar pasniedzēju Ilsi Margretu Jungu

UNICA – universitāšu sadarbības tīkls

Vispirms – kas ir UNICA? Tā ir Eiropas galvaspilsētu universitāšu asociācija (UNICA – Network of Universities from the Capitals of Europe), kuras ietvaros Latvijas Universitāte kopš 1999. gada sadarbojas ar 20 Eiropas universitātēm.

Asociācija piedāvā līdzdalību dažādos projektos, piemēram, "Universitātes pret rasismu un ksenofobiju", "Finansu piesaistīšanas prakse", "Universitāšu vieta Eiropas galvaspilsētās", "Izglītības sazināšanās nākotne", "UNICA zinātnes parku un inkubatoru tīkls" u. tml.

Latvijas Universitātes Studentu padomes pārstāvji piedalījās Eiropas studentu konferencē "Eiropas nākotne", ko šīgada aprīlī organizēja viena no UNICA's dalībniecēm – Londonas universitātes koledža.

Viena no UNICA's aktīvākajām programmām ir pieredzes apmaiņa starp universitāšu Ār-

jo sakaru daļu darbiniekiem, kas izpaužas regulāru semināru organizēšanā ik gadus citā universitātē.

Šīgada 14.-16. novembrī Kipras universitātē Nikosijā notika ikgadējā UNICA's kopsapulce. Tajā piedalījās LU rektors profesors Ivars Lācis un LU ĀSD vadītāja Aline Gržibovska. Noritēja universitāšu rektoru un Ārējo sakaru daļu vadītāju semināri, kā arī tika apspriesti iespējamie sadarbības projekti. Viens no svarīgākajiem piedāvājumiem ir dibināt "UNICA's Boloņas Laboratoriju", kuras mērķis ir apobēt Boloņas procesus praksē un radīt "UNICA's augstākās izglītības telpu".

LU rektors profesors I. Lācis stāsta par saviem iespaidiem, piedaloties UNICA's ikgadējā kopsapulcē:

"UNICA ģenerālās asamblejas laikā notika rektoru seminārs – diskusija par tēmu "Pārmaiņas mūsdienu universitātē

un izaicinājumi attīstībai". Diskusiju vadīja Briseles Brīvās universitātes rektors *P. Maret*, ar referātiem par savu augstskolu pieredzi uzstājās Oslo universitātes rektors *Arild Underdal* un Vīnes universitātes prorektors *Arthur Mettinger*. Apspriežot pozitīvas pieredzes piemērus, un informēju kolēģus par LU sasniegumiem informatīvās sistēmas LUIS ieviešanā, administratīvās reformas gaitu – "Nolikuma par LU administrāciju" ieviešanu, kā arī LUF panākumiem nekustamo īpašumu apsaimniekošanā un stipendiju fondu veidošanā. Ar prieku konstatēju, ka mēs esam vieni no lideriem jaunā parauga diplomu pielikumam sagatavošanā. No pietu pārdomu vērta ir ikvienas universitātes atbildība par to, lai Boloņas deklarācijas stimulētajai studentu mobilitātei un ECTS ieviešanai sekotu iegūto kredītpunktu, tātad apgūto zināšanu kvalitātes ga-

LU rektors I. Lācis (2. rindā otrais no labās) un ĀSD vadītāja A. Gržibovska (1. rindā otrā no labās)

rantijas. Līdztekus universitātes atbildībai par studenta un "fakultātes" padarītā darba vērtību jāpanāk lielāka uzticēšanās augstskolu starpā. Šo uzticēšanos UNICA dalībnieki centīsies panākt uz bilaterālu sadarbības projektu bāzes. Tiks pieteikts arī projekts ES līdzfinansējumam par tēmu "UNICA tīkls kā Boloņas procesa laboratorija". Semināra dalībnieki konstatēja

to, ka globalizācija universitātei liek strādāt vismaz Eiropas areālam, tāpēc ļoti nozīmīga ir augstskolas gatavība piedāvāt studiju programmas vai to moduļus angļu valodā. Šajā jomā LU vēl daudz darāmā!"

Informācija par asociāciju: www.ulb.ac.be/unica.

ALINE GRŽIBOVSKA,
LU Ārējo sakaru daļas vadītāja

Mūzikglītība kā izaicinājums ikvienam

◀ 1. lpp.

jomā šobrīd ir viens no vadošajiem speciālistiem Eiropā. Uzstājās arī LU profesore Tatjana Koķe un profesore no Lielbritānijas Valērija Mičule.

Otrās dienas plenārsēde bija veltīta tālmācībai un e-studijām, kā arī praktiskajai sadarbībai starp augstākajām mācību iestādēm, biznesa uzņēmumiem, firmām utt.

Darbs ritēja ļoti intensīvi, sprāgi diskutējot par noliktajiem referātiem. Daudz tika ru-

nāts arī par starptautisko vērtēšanas sistēmu tālākizglītības programmās unursos. Pastāv problēma, kā dažādās tālākizglītības un mūzikglītības programmās iesaistīt pieaugušus cilvēkus. Kā palīdzēt viņiem apgūt svešvalodas, biznesa pamatus utt. Tika spriests arī par tādiem praktiskiem jautājumiem kā iesaistīšanās dažādos starptautiskos projektos, kursu izstrādē utt., diskutēts par augstskolas vietu un lomu tālākizglītībā un

mūzikglītībā.

Perspektīvā ir domāts sadarboties ar pašvaldībām, izējot no akadēmiskās vides un pietuvojoties šai auditorijai ar domu informēt par iespējām piedāvātajiem projektiem u. tml. Nākotnē varētu būt veiksmīga sadarbība ar Pieaugušo izglītības apvienību, centriem, kā arī ar Ekonomikas ministriju un Labklājības ministriju.

Konferences materiāli tika izdoti rakstveidā. Nākamgad pēc konferences tos plānots ie-

vietot internetā, lai pēc iespējas lielākam daudzumam cilvēku būtu iespēja diskutēt, iekļaujoties šajā aprītē.

Latvijā un Eiropā mūzikglītības jomā pastāv vienas un tās pašas problēmas. Kas ir tālākizglītība, kas – mūzikglītība? Kāda studiju atbalsta sistēma ir nepieciešama? Vai tā atšķiras no pašreiz esošās, piemēram, augstākajā izglītībā? Cik lielā mērā e-izglītību izmantot tradicionālajās klātie-nes studijās? Tika diskutēts, kā

to varētu lietot nepilna laika studijās. Secinājums bija tāds, ka e-studijas varētu būt ļoti būtiska tālmācības studiju sastāvdaļa – gan LU, gan citās augstākajās mācību iestādēs.

Ar konferences referātiem un tēzu krājumu var iepazīties ikviens interesents LU Tālmācības studiju centrā, Raiņa bulvārī 19, 134. telpā.

MĀRA SADOVSKA

Vai par veģetārismu runāt ir neauglīgi?

Projekta "Garīgais un materiālais" ietvaros 21. novembra pēcpusdienā Elita Drāke visus interesentus aicināja uz ķīniešu restorānu Aleksandra Čaka ielā 110, lai ko sīkāk pastāstītu par gavēni, veģetāro uzturu un kristiešu virtuvi.

Hipokrāta vārdi "Lai mūsu uzturs darbotos kā zāles, bet zāles - kā uzturs!" kalpoja par sākuma vadmotīvu. "Tradicionālā zāļu medicīna iedarbojas tikai uz mūsu slimībām, nevis uz mūsu veselību," skaidroja E. Drāke, "zāles ārstē slimību, nevis saglabā veselību."

E. Drāke, šī projekta idejas autore un īstenotāja, izteica savu neizpratni par to, kāpēc elementāras lietas un valsts līmenī tik maz tiek domāts par tautas veselību.

Vecumvecā atziņa, ka veselā miesā mit vesels gars, ir tikai viens no daudzajiem apstiprinā-

jumiem tam, ka mums ir jādomā par savu ķermeni un vērtībām, kāpēc mums ķermenis ir dots.

Pēc pareizticīgo kalendāra gavēnis sākas 28. novembrī. Luterāņiem un katoļiem tā nav tik tradicionāla lieta, tomēr arī viņi, sākot ar novembra pēdējo nedēļu, ievēro gavēni. Tā kā runāt par veģetārismu mūsu sabiedrībā pagaidām ir neauglīgi un būt veģetārietim Latvijā vēl nav būtiski, liela nozīme ir tieši gavēņa ievērošanai.

Gavēnis ir laiks, kad cilvēks pārdzīvo grūtāko un depresīvāko gada periodu. Rudeni un ziemā daba dodas miegā un cilvēkam līdzvērtīgi tai jārada sevi pārmaiņas.

Tādās valstīs kā Grieķija, Gruzija, un Armēnija nu jau par tradīciju ir kļuvuši īpašie gavēņa ēdieni, kuros galvenais akcents tiek likts tieši uz veģetāro uzturu. Pasākuma ietvaros organizētajā veselīgās pārtikas

degustācijā – vakariņās visi klātesošie varēja pārliecināties, ka, arī dzīvojot Latvijā un esot ziemeļu tautai, ir iespējams atteikties no cūkgaļas, kāpostiem un visa treknā, tā vietā izvēloties sabalansētu veģetāru uzturu un jūtoties ļoti labi arī mūsu aukstajās ziemās.

Ķīniešu restorāns kā pasākuma norises vieta nebija izvēlēts veltīgi, jo, kā izteicās pasākuma organizatore: "Ķīnieši informāciju par pareizu ēšanu saņem jau ar mātes pienu. Pareizi sabalansēts uzturs ķīniešiem ir kulta līmenī, tādēļ vismaz gavēņa laikā mums, latviešiem, būtu vērts pamācīties ar to sadzīvot."

Runājot par veģetāro uzturu, ļoti bieži nākas dzirdēt pārmetumu: "Kādēļ gan latviešiem būtu jākļūst par veģetāriešiem, tas taču ir raksturīgs Austrumiem, mums pilnībā svešs..." Te kā argumentu var minēt faktu, ka par veģetārismu tiek ru-

nāts arī Bībelē. Hundzu cilts, kas bija kristieši, zinot un pieņemot Jēzu, vienlaicīgi pievērsās arī veģetārismam. Kā stāsta Bībele, šie kristieši pārtika tikai no dabas dāvanām, un apkārtējā sabiedrība viņus bija pamānījusi divu tiku šai ciltij raksturīgu lietu dēļ – viņi neslīnkoja un nebija agresīvi.

Ir pierādīts, ka, pievērsoties veģetārismam, samazinās slimības un izzūd agresivitāte, smaguma sajūta un baiļu sindroms, ko cilvēks regulāri uzņem, ja savā uzturā ik dienas lieto gaļu. Tikai pilnībā atsakoties no gaļas izstrādājumiem, cilvēks atklāj to augsto stresa līmeni, ko dzīvnieki saņem nokaušanas brīdī un kuru cilvēks attiecīgi uzņem, ēdot gaļu, ik dienas steigā gan pieņemot šo stresu kā pašsaprotamu parādību.

Interesants ir arī fakts, ka hundzu cilti nekad netika ēsts līdz brīdim, kamēr uzlēca sau-

le. Rīts ir laiks, kad cilvēkā ir brīvās enerģijas un mēs esam visvairāk spējīgi darboties. Ir jāgaida brīdis, kad saule sasniedz zenītu, un ēdienam jāķeras klāt tikai tad, kad mēs patiešām esam badā. Šī pieņēmuma pareizību pierāda arī dzīve klosteros, kur ēšana nekad nenotiek agrāk par pusdienas laiku.

Nobeigumā vēl tikai jāatzīmē, ka, uzsākot organisma attīrīšanu, badošanos un jebkādas citas izmaiņas savā uzturā, ļoti būtiska vieta ir jāpieskīr arī kustībai. Nepietiek tikai ar to, ka mēs piedomājam pie tā, ko apēdam. Pareiza uztura neatņemamās sastāvdaļas ir kustīgs dzīvesveids, sportošana un pastaigas.

GITA LIEPIŅA

Pēckara gados viņa vārdu noklusēja

Profesors Hermanis Buduls

Psihiatrijas kā zinātniskas disciplīnas un augstskolas mācībspriekšmeta pamatlīcējs Latvijā ir profesors Hermanis Buduls (1882 – 1954).

H. Buduls dzimis Jaunpiebalgā, studējis un doktora disertāciju aizstāvējis Tērbatā. No 1919. gada viņš bija Rīgas Sarkankalna psihiatriskās slimnīcas direktors un no 1920. gada – LU mācībspēks (docents un no 1924. gada – profesors), šos pienākumus pildot līdz 1944. gadam, kad devās trimdā. Profesors izveidoja LU Psihiatrijas klīniku un Latvijas psihiatru zinātnisko skolu, publicēja 13 grāmatas, bija ne tikai ievērojams

zinātnieks, bet arī prasmīgs ārsts un pedagogs, rosīgs sabiedriskais darbinieks. Viņš apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeņa trešo šķiru.

Profesora H. Budula pētījumi veltīti psihisko slimību epidemioloģijai, pārmantojamībai, diagnostikai un terapijai, viņš daudz interesējies par Latvijas psihiatrijas vēsturi, kā arī aplūkojis saistošus daiļrades topsihologijas jautājumus (piem., no psihiatra pozīcijas analizējot dzejnieka Jāņa Poruka dzīvi un daiļradi).

Pēckara gados padomju medicīnas vēstures literatūrā profesora H. Budula vārds tika vai nu noklusēts, vai arī igmi apveltīts ar tādiem epitētiem kā “buržuāzisks” un “reakcionārs”. Atmodas laikā tas atguva labo skanējumu, un 1993. gadā pie nama Rīgā, Blaumaņa ielā 12a, kurā profesors dzīvoja, tika atklāta piemiņas plāksne ar portretu.

Lai cildinātu un plašāk aplūkotu profesora H. Budula mūža veikumu un pienācīgi atzīmētu viņa 120. gadskārtu, 13. novembrī LU Muzeja zālē norisa zinātniska sēde, kuru kopā ar Latvijas Psihiatru asociāciju rīkoja LU Medicīnas fakultāte.

Fakultātes dekāns profesors Uldis Vikmanis, kurš šajā sēdē runāja pirmais, aplūkoja sava priekšteča darbību dekāna postenī, kuru profesors H. Buduls ieņēmis ilgāk par citiem, proti, tolaik maksimāli pieļaujamos trīs termiņus – no 1925. līdz 1927., no 1929. līdz 1931. un no 1935. līdz 1937. gadam. Kā dekāns H. Buduls ļoti sekmēja fakultātes izaugsmi, izveidoja gala eksaminācijas kārtību, divreiz ieteica un nostiprināja pārmaiņas studiju programmā, tostarp pāreju no kursu uz priekšmetu sistēmu, pie kuras fakultāte tagad atgriežas pēc vairāk nekā 60 gadu pārtraukuma. Kā izveicis diplomāts H. Buduls fakultāti paglāba no iziršanas 1942. gadā. Turklāt izrādās, ka, pat atrodoties emigrācijā, profesors turpinājis pildīt dekāna pienākumus – palīdzējis atjaunot kara apstākļos pazaudētos dokumentus (diploma un akadēmisko izziņu) saviem bijušajiem studentiem, lai viņi varētu veikt ārsta darbu.

Klausītāju nedalītu interesi izraisīja novadpētnieces, Jaunpiebalgas vidusskolas skolotājas (un LU maģistrantes) Vēsma Johansones stāstījums par profesora H. Budula dzimto pusi, viņa skolas gadiem un jaunā ār-

sta gaitām, to visu ieaūžot Piebalgas rosīgajā kultūrvīdē un nostatot līdzās citiem kolorītiem piebaldzēniem.

Asociētā profesore Raisa Andrēziņa analizēja pirmo psihiatrijas mācībgrāmatu latviešu valodā (divās daļās, 1924. un 1929. gadā), kuras autors ir H. Buduls un kurā paustās atziņas laika gaitā nemaz nav tik novecojušas, it īpaši vispārīgajā daļā. Turklāt tā bijusi pati pirmā ne tikai Medicīnas fakultātē, bet arī visā LU publicētā studentu mācībgrāmata.

Aplūkojot H. Budula darbību latviešu medicīnas terminoloģijas kopšanā, profesors Māris Baltiņš izteica nožēlu, ka veiksmīgi jaunveidotiem termiņiem, kas vēlāk nostiprinājušies, netiek pievienots autora vārds. H. Buduls bijis arī krietns valodnieks. Terminoloģijas jomā 1922. gadā norisusi pat diezgan pagara un sīva diskusija starp viņu un profesoru Jāni Endzelīnu.

Profesora H. Budula centienus Latvijas psihiatrijas vēsturē aplūkoja docents Vladimirs Kuzņecovs, pakavējoties pie 1938. gadā publicētās monogrāfijas par Sarkankalna slimnīcas 75 gadiem, kas vēl mūsdienās ir

apjomīgākais kādai Latvijas ārstniecības iestādei veltītai darbs. Īpaši tika cildināti H. Budula kā direktora nopelni slimnīcas paplašināšanā (mūsdienās tās telpas aizņem Traumatoloģijas un ortopēdijas slimnīca).

1924. gadā profesors H. Buduls nodibināja un līdz 1940. gadam vadīja Latvijas Neirologu un psihiatru biedrību, kuras turpmāko transformāciju un gaitu līdz mūsdienām aplūkoja Latvijas Psihiatru asociācijas prezidente docente Biruta Kupča.

Sēdes laikā tika prezentēts profesora H. Budula biobibliogrāfiskais rādītājs, kuru rūpīgi rediģēja Gaļina Trifonova un Aija Zandere (ietverti 217 nosaukumi no 1909. līdz 2001. gadam). Pēc divarpus stundām, kad labi apmeklētā sēde beidzās, vēl bija iespējams aplūkot jubilejas izstādi no Paula Strađiņa Medicīnas vēstures muzeja krājuma.

Medicīnas fakultāte, kas pirms vairākiem gadiem atgriezies LU sastāvā pēc pusgadsimta pārtraukuma, turpina kopt savas tradīcijas.

ARNIS VĪKSNA

Viņa kontā ir arī grāmata “Kosmogrāfija vidusskolām”

2002. gada 6. novembrī apritēja 100 gadu, kopš dzimis ievērojamais latviešu astronoms profesors Sergejs Slaučitājs.

Sergejs Slaučitājs dzimis 1902. gada 6. novembrī Vidzemē, Valkas apriņķī, tautskolotāja ģimenē. Pirmo izglītību viņš ieguva sava tēva vadītajā pamatskolā, vidējo – Valkas reālskolā un Alūksnes ģimnāzijā, kuru pabeidza 1921. gadā. Tā paša gada rudenī Sergejs Slaučitājs iestājās Latvijas Universitātes Matemātikas un dabaszinātņu fakultātes Matemātikas nodaļā, kur studēja astronomiju. 1931. gada pavasarī viņš studijas pabeidza, saņemot *mag. math.* grādu. 1931. gadā pēc studiju beigšanas Sergejs Slaučitājs tika atstāts uz vienu gadu pie Astronomiskās observatorijas gatavoties zinātniskajai darbībai un ievēlēts par jaunāko asistentu, 1932. gadā – par asistentu un 1936. gadā – par vecāko asistentu.

1935. gadā Sergejs Slaučitājs fakultātē iesniedza habilitācijas darbu “Izejas dati un grafiska metode astronomisku pulksteņu gājienu noteikšanai”, pēc kura pieņemšanas kļuva par privātdocentu, bet kopš 1940. gada – par docentu praktiskajā astronomijā. Latvijas Universitātē Sergejs Slaučitājs studentiem lasīja astronomijas vēsturi, zvaigžņu fotometriju un spektroskopiju, kā arī augstāko matemātiku.

1937. gadā Sergejs Slaučitājs kā K. Morberga stipendiāts strādāja Zviedrijas Zinātņu akadēmijas Stokholmas observatorijā. Savos pētījumos viņš pievērsās zvaigžņu fotometrijai un spektroskopijai.

1929. gadā Baltijas Ģeodēziskās komisijas uzdevumā Sergejs Slaučitājs noteica LU Astronomiskās observatorijas ģeogrāfisko garumu un kā Latvijas pārstāvis iesaistījās līdzīgu uzdevumu veikšanā Tallinā. 1933. gadā viņš piedalījās vietu

daļas vadītājs un kopš 1952. gada – Argentīnas Meridiānastronometrijas departamenta un Laika dienesta vadītājs La Platas Astronomiskajā observatorijā. No 1952. līdz 1975. gadam profesors bija šīs observatorijas nodaļas Dienvidpatagonijā (*Estacion Astronometrica Austral del Observatorio Astronomico de La Plata en La Leona*) vadītājs, no 1952. līdz 1959. gadam – ārkārtas profesors, no 1959. līdz 1968. gadam – titulārais profesors un Astrometrijas katedras

“Manu darbu pamata problēma Argentīnā ir: spīdekļu pozīciju un īpatnējo kustību noteikšana ar iespējamo precizitāti, pielietojot jaunākās metodes...”

ģeogrāfisko garumu starptautiskajos mērījumos.

1944. gada rudenī Sergejs Slaučitājs ar ģimeni devās trimdā uz Vāciju, kur no 1944. līdz 1949. gadam strādāja par zinātnisko darbinieku Vācu Jūras observatorijā (*Deutsche Seewarte*) Hamburgā. No 1946. līdz 1948. gadam Sergejs Slaučitājs bija ārkārtas profesors Baltijas universitātē Hamburgā, vēlāk – Pinebergā. 1948. gadā Virtembergas Izglītības ministrija Stūtgartē viņam piešķīra *Dr. rer. nat.* grādu. Šajā pašā gadā, sekojot La Platas universitātes aicinājumam, Sergejs Slaučitājs pārcēlās uz Argentīnu. No 1949. līdz 1952. gadam viņš bija no-

vadītājs, no 1968. līdz 1976. gadam – konsultētājs profesors, no 1976. līdz 1977. gadam – *profesor emerito* (augstākais universitātes profesora tituls La Platas Valsts universitātē). Profesors Sergejs Slaučitājs bijis Argentīnas astronomisko observatoriju Astrometrijas komisijas loceklis un priekšsēdētājs, La Platas un Cuyo universitāšu profesoru vēlēšanu konkursu komisiju loceklis, La Platas universitātes Astronomijas un Ģeofizikas augstskolas un Astronomiskās observatorijas padomes locekļa substitūts, kopš 1958. gada – *Boletin Horario del Observatorio Astronomico de La Plata* redaktors.

Par saviem astronoma pienākumiem un zinātnisko darbību Argentīnā profesors teicis: “Esmu ļoti apmierināts, pieņemot 1948. gadā La Platas universitātes aicinājumu, un apmierināts arī ar līdz šim padarīto. Atbildība bija liela, jo bija daudz kas jāpārveido, lai La Platas Astronomiskās observatorijas Meridian–astrometrijas departaments veiktu savus pētījumus un novērojumus saskaņā ar uzdevumiem un instrumentiem, atbilstoši šai dienai. Manu darbu pamata problēma Argentīnā ir: spīdekļu pozīciju un īpatnējo kustību noteikšana ar iespējamo precizitāti, pielietojot jaunākās metodes...”

Kā astronoms praktiķis Sergejs Slaučitājs papildinājis vairākas metodes un uzlabojis dažus instrumentus, kā arī ieguvis jaunas vērtības astronomiskās refrakcijas konstantei, gaisa izplešanās koeficientam, gaisa optiskajam blīvumam u. c.

Laika posmā no 1932. līdz 1982. gadam profesors Sergejs Slaučitājs publicējis vairāk nekā 40 zinātnisku darbu latviešu, vācu, angļu un spaņu valodā.

Profesora zinātniskie darbi publicēti LU Rakstos, kā arī izdevumos *“Contributions of the Baltic University”*, *“Publicaciones del Observatorio Astronomico de la Universidad Nacional de la Plata”*, *“Boletin de la Asociacion Argentina de Astronomia”*, *“The Astronomical Journal”*, *“Proceedings of the International Meeting on Problems of Astro-*

metry and Celestial Mechanics”, *“La Plata”*, *“Informations Bulletin for the Southern Hemisphere”* u. c.

Kopā ar profesoru A. Libertu profesors Sergejs Slaučitājs uzrakstījis *“Kosmogrāfiju vidusskolām”* (1936). Viņš bijis Latviešu konversācijas vārdnīcas un žurnālu *“Daugava”*, *“Daba un Zinātne”*, *“Daba”* līdzstrādnieks. Minētajos izdevumos vairāku gadu garumā profesors publicējis zinātniskus rakstus par astronomijas jautājumiem.

Paralēli profesora ieguldījumam astronomijas zinātnes attīstībā Sergejs Slaučitājs aktīvi piedalījās sabiedriskajā dzīvē – bija studentu korporācijas *Lettonia* filistrs, LU Mācībspēku dzīvības apdrošināšanas, Latvijas Vidusskolu skolotāju biedrības biedrs un padomes loceklis. Emigrācijā bijis Latvijas Sarkana krusta Neimīnsteres nodaļas vadītājs (1945 – 1946), Neimīnsteres Latviešu evaņģēliski luteriskās draudzes dibinātājs un vadītājs, no 1946. līdz 1948. gadam – Slezvīgas Latviešu bēgļu nometnes kultūras daļas vadītājs, no 1960. līdz 1971. gadam – Latviešu Savstarpējās palīdzības biedrības Argentīnā vadītājs, ieņēmis arī citus amatus.

1982. gada 23. septembrī Sergejs Slaučitājs aizgājis viņš saulē.

GITA TREIDE,
LU Bibliotēka

Pie visa vainīgs "Paradoks"

Dzīve ir paradoksiem pārbaģāta. Arī manai vizītei stārķu, vīna un keramikas paradizē par iemeslu bija "PARADOKS". Bet par visu pēc kārtas.

Kad pavasari saņēmu ielūgumu no Latvijas vēstnieka Eiropas Padomē Georga Andrejeva un viņa kundzes Anitas rudenī sarīkot porcelāna gleznojumu izstādi Eiropas galvaspilsētā Strasbūrā, organizatoriskās rūpes bija tālu no romantikas.

Paldies LU rektoram I. Lācim, Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātes dekanam A. Kangro un Darbmācības katedras vadītājam A. Raževai par atsaucību un līdzēšanu ieceres īstenošanā.

Un tā – šīgada 28. septembrī galerijā "Paradoks", kas atrodas Strasbūras vecpilsētā, Sv. Madeleinas ielā, izstāde vēra durvis. Atklāšanas runu franču mēlē teica vēstnieka kungs Georgs Andrejevs un Latvijas pārstāvēniecības Eiropas Padomē pārstāve. Smaidī, komplimentī, sarunas ar preses pārstāvējiem un franču vīns garkājainās glāzēs, bet 9. oktobrī (tieši Helgu vārdadienā) – jauka atsauksme Strasbūras avīzē "DNA" ("*Dernières Nouvelles d'Alsace*"), kuru ilustrēja Elzai Radziņai veltītā šķīvja foto.

Porcelāna gleznojumu kolekciju, kas priecēja Strasbūras skatītājus, komplektēju kā "Ceļojumu impresijas". Ceļojumi gan realitātē Itālijā, Japānā, gan arī sapņos un iztēlē – dejas un mūzikas pasaulē.

Izstāde Strasbūras vecpilsētā pulcēja apmeklētājus līdz 15. oktobrim, man atvēlot jaunas tikšanās ar māksliniekiem gan klātienē, gan neklātienē Modernās mākslas muzejā, kā arī ar arhitektūras "rozīnītēm" Elzasas galvaspilsētā un tās apkaimē.

Eiropas un Ziemassvētku galvaspilsēta Strasbūra

Franciski – Strasbūra; vāciski – Strasburga. Savā pagātnē vairākkārt piederējusi gan vieniem, gan otriem. Šobrīd pilsētā mītošie franči tikšanās reizēs īpaši uzsver – mēs esam elzasieši, un vecāka gadagājuma ļaudis uzkrītoši komunikējas vienīgi un tikai franču valodā.

Strasbūru dēvē gan par Eiropas, gan arī Ziemassvētku galvaspilsētu, un, kļīstot par romantiskajām ieliņām, varēju vien apcerēt, cik pasakainas tās izskatās Ziemassvētku brīnumu gaidās.

No putna lidojuma pilsētas centrs atgādina acs kontūras, ko aptver III upes veidota cilpa ar XII gadsimta ažūrigo gotikas pērli – katedrāli (*Cathédrale de Notre-Dame*) kā acs zīliti

centrā. Ap katedrāli šaurajās ieliņās grupējas pasakaini namiņi, uz kuriem dekoratīvi uzraksti un gleznojumi savdabīgi papildina fakverkā (būvniecības veids) veidotās namu fasādes. Ievērojamākā katedrāles laukumā ir vecākā esošā Eiropas aptieka "Briedis", kas minēta jau XIII gadsimta foliantos un kuras klients savulaik bijis blakus ieliņā dzīvojošais Gēte. Aprīnājama ir arī vācu renesanses pērle, XV gadsimtā būvētā "Kamerelle" (*Maison Kammercell*), bet pilsētas daļā ar nosaukumu Mazā Francija (*Petit France*), klejotot pa III upes tilpiņiem un ieliņām, var ienirt neskaitāmos "pasaku namiņos", kuros pārdod īpašas Elzasas piparkūkas, tautas keramiku, smalkus izšuvumus un lielā izvēlē Elzasas vīnus.

Pa Elzasas vīna ceļu

Ar vēstnieka mašīnu braucot uz svētās Odilijas kalna klosteri (Sv. Odilija – Elzasas patronese), aiz logiem nīrb viņogulāju lauki un krāsaini, kopīti ciematiņi, kas "marķēti" ar puķīšu zīmēm. Tās tiek piešķirtas ciematiem līdzīgi kā hoteljiem zvaigznes. Ja robežstābā pirms ciemata attēlotas četras puķītes, tas nozīmē, ka ciemats sakoptībā un puķu stādījumos novērtēts visaugstākajā līmenī.

Neparasti ir vērot vienkopus krāsotas zilas, dzeltenas, rozā mājiņas, kuru apgleznotos slēģus rotā nokareni sārta un rozā pelargoniju mākoņi. Daudzi ciematiņi rudenī svin vīna svētkus. Pie namiem izlīkātās jaunā vīna reklāmas aicina degustēt un iegādāties, jo Elzās ar vīna darišanu jau gadsimtiem ilgi nodarbojas veselās dzimtas no paaudzes paaudzē. "Četru puķu" ciematā Itersvilerā degustējām Koblotha marķu, kas pieder pie Elzasas slavenākajiem vīniem. Glāzes uz slaidajām, zaļajām kājām, rotātas ar dzimtas ģerboni, atnesa pats vīna darītavas saimnieks. Baltā muskata buķetē bija kaut kas savdabīgs un noslēpumains, bet vīna etiķeti rotāja uzraksts "No saules pielietajiem kalniem, kas ir Elzasas vīna ražotāju sirds".

Tikšanās pēc septiņiem gadiem

Tā kā pusotras stundas braucienā ar vilcīnu no Strasbūras atrodas Štutgartē, ar lielu prieku pieņēmu savas bijušās studentes Sīgitas Nikalavskas (tag. – Lielbārdes) aicinājumu pacīemoties viņas ģimenē. Pirms septiņiem gadiem absolvējusi LU Pedagoģijas un psiholoģijas fakultāti, Sīgita drosmīgi turpinājusi studijas un šobrīd iestājusies Štutgartes Mākslas akadēmijā.

Interesanta izvērtās tikšanās ar akadēmijas Keramikas

nodaļas dvēseli – pasniedzēju *Ilsi Margret Jung*. Pieredzes apmaiņa par studentu mācību darbu, plenēriem, izstāžu organizēšanu, oriģināliem katalogu veidošanas paņēmieniem. Pasniedzēja bija ieinteresēta arī studentu apmaiņā turpmākajos mācību gados. Vai sadarbībā ar LU tas būtu iespējams?

Kleopatras noslēpumainā ķirbju pasaule

Kopā ar Sīgitu un viņas vīru Jāni devāmies uz Ludvigsburgu, kur hercoga Eberharda Ludviga medību pils parkā greznojās pasaulē lielākā ķirbju izstāde, kas pārsteidza ne vien ar mums labi pazīstamā "putras ābola" (tā senlaikos latvieši dēvējuši ķirbi) daudzkrāsainību un žilbinošu formu dažādību. Interesanta bija arī vienojošā ideja – ķirbis senajā Ēģiptē – ar gluži pārsteidzošu informāciju par tā "tuvākajiem radniekiem" – gurķi, saldo meloni un ūdensmeloni jeb arbūzu, kuri senajā Ēģiptē bijuši pazīstami jau ap 3000. – 2000. g. p. Kr.

No parka ieejas virzienā uz medību pili varēja nokļūt pašos veidotiem "Kleopatras labirintiem", kas bija blīvi nokrauti zaļiem un oranžiem ķirbjiem. Parka centrā, smiltis no apmēram 1000 ķirbjiem izveidota krāsaina Tutanhamona maska, bet abpus maskai – sešas mākslinieka veidotas smilšu sfinksas, kas greznojās oranžo ķirbju krāvumos. Ieslīpo zālāju nogāzēs no ķirbjiem izlīkti milzu hieroglifi, bet pils priekšā trīsstāvu mājas augstumā pacēlās varena piramīda no oranžajiem ķirbjiem.

Piramīdas pakājē kā sportisti uz trijiem podiņiem (1., 2., 3. vieta) izvietoti tās lielākie šīrudens Vācijas ķirbji – vienāda svarā ar dažu augumā sīkku skatītāju. Piramīdas iekšienē tirgoja visu, kas vien jebkāda sakarā ar ķirbi – sākot no sēklām dārzniekiem, līdz kosmētikas izstrādājumiem, kulināriju un grāmatām par sakņu dārza "dižo ogu".

Keramikas brīnumi Souflenheimā un Bečdorfā

Elzsa ir slavena ar diviem keramiķu ciematiem, par kuriem tūrisma prospektos atrodama plaša informācija. Pievienots pat plāns ar ciematos izvietotajām podnieku darbnīcām, ziņas par keramiķu dzimtām un viņu raksturīgākajiem podniecības izstrādājumiem.

Souflenheimā deviņi meistari turpina gadsimtos aizsāktās dzimtas tradīcijas. Pārsteidzoši ir keramiķu namiņi, kas reizē ir veikali, darbnīcas un dzīvesvietas. Fasādes koši de-

Souflenheimas keramika

Bečdorfas podnieks

Izstādes atklāšanā Strasbūras mākslas galerijā "Paradoks". No kreisās: vēstnieka kundze A. Andrejeva, H. I. Melnbārde, vēstnieks Eiropas Padomē G. Andrejevs, galeriste Anete Fillēpa

H. I. Melnbārdes dekoratīvais šķivis "Sarkanais tango" turpmāk mājās Latvijas pārstāvēniecībā Eiropas Padomē

Elzasas namiņi

16. gs. ādmiņu namiņš Mazajā Francijā

◀ 6. lpp.

korētas ar iemūrētām izrakstītām keramikas flīzēm, šķīvjiem, virpotu podu fragmentiem. Pat māju dakstiņi krāsaini glazēti un izlikti ziedu rakstā. Pagalmos izvietotie keramikas paraugi – gan pie mājas sienām, virs vārtiem, gan uz jumta kopainu vērs rotalīgā pasakā. Iemīļotākie ir krāsaino angobu rotājumi ar ziedu rakstu, Elzasas simbola stārķa motīviem un neiztrūkstošajām vinogām.

Toņos un ziedu rakstā saskatīju pārsteidzošu līdzību ar mūsu Vidzemes nepārspētā XIX gadsimta podnieka Jēkaba Drandas dekoratīvajiem šķīvjiem.

Pusstundas braucienā no Souflenheimas atrodas otra keramiķu paradīze – Bečdorfa. Jau krustcelēs par Bečdorfas amata meistariem liecina milzu vāze, kas katru garāmbraucēju aicina iegriezties mālmestaru valstībā. Šī ciemata traukiem raksturīga pelēcīga sāls glazūra un kobaltzili rotājumi, kam ir arī sava simboliskā nozīme, piemēram, rotājumā gleznotie putni nozīmē auglību, vinogas – dzīvesprieku, bet akantu lapas – bagātību.

“Sarkanais tango” – turpmāk Latvijas pārstāvēniecībā

Dienu pirms mājupceļa, vēstnieka G. Andrejeva aicinā-

ta, devos vizītē uz Eiropas Padomi, lai tuvāk iepazītu darba un reprezentācijas telpas, kā arī dažādu Eiropas valstu mākslas darbu dāvinājumu kolekciju. Pie Eiropas Padomes ēkas fasādes kavējos labu brīdi, lai daudzo valstu karogu rindā nofotografētu Latvijas karogu tādā brīdī, kad vējš to pilnībā atritinājis.

Interjerā pārsteidzoša ir Eiropas valstu dāvināto mākslas darbu daudzveidība – sākot ar senlaicīgu amforu (Kipra), karavelas modeli (Portugāle), līdz mūsdienīgām stikla skulptūrām (Vācija) un savdabīgu priedes koka šķīļu sienu (Norvēģija), kuras romantiskais nosaukums “Vasaras nakts mežā...” liek aizdomāties par fjordu zemi. Latvija ir dāvinājusi tekstilmākslinieces Edites Vigneris gobelēnu.

Pēc Eiropas Padomes apskates devāmies uz netālo Latvijas pārstāvēniecību Eiropas Padomē. Šeit man bija gods izvēlēties vietu manam dāvinājumam, kas turpmāk greznos pārstāvēniecības interjeru. No savas porcelāna gleznojumu izstādes Strasbūrā izvēlējos dekoratīvo porcelāna šķīvi “Sarkanais tango”, kas vēlētis mūsu nepārspētajai spāņu deju interpretē un odeozai personībai Martai Alberingai.

HELGA INGBORGA MELNBĀRDE

Austrija. Klāgenfurtes universitāte

Novembrī man radās iespēja apmeklēt Klāgenfurtes universitāti Austrijas dienvidos. Vienlaikus tas bija gan ceļojums atpakaļ rudenī, gan ieskaits Austrijas studentu atpūtas un darba dzīvē.

Klāgenfurte sagaidīja ar mirdzoši saulainu laiku un kalnu gaisu. Pilsētu aptver Alpi, kuru virsotnēs vietām rotājās sniegs.

Klāgenfurte ir Austrijas dienvidu federālā apgabala Karintijas (Carinthia) centrālā pilsēta ar 90 000 iedzīvotāju. Gleznainā vecpilsēta atspoguļo 800 gadus senu vēsturi. XVI un XVII gadsimta itāļu arhitektu darbi piešķir pilsētai isti dienvidniecisku noskaņu. Netālu no universitātes atrodas Wörthersee ezers, iecienīta atpūtas vieta vasarā un ziemā. Vasarā iespējams peldēties, nodarboties ar ūdensslēpošanu, sērfošanu, bet ziemā – slidot. Pie ezera atrodas arī golfa un tenisa laukumi. Alpi ir lieliska slēpošanas vieta. Klāgenfurtes iedzīvotājiem ir daudz lielisku iespēju uzturēt sevi labā fiziskā formā. Šeit ir plaši veloceliņi, un nav brīnums, ka velosipēds ir viens no izplatītākajiem pārvietošanās līdzekļiem. Blakus Wörthersee ezeram atrodas perfekti sakopts parks ar daudziem eksotiskiem kokiem un augiem, putnu dārzs un reptiļu māja. Tepat arī “Minimundus” – parks ar ievērojamāko arhitektūras pieminekļu modeļiem no visas pasaules. Atmosfēra Klāgenfurtē šķīta mierīga un harmoniska, cilvēki – sportiski, atpūtušies un laipni.

Klāgenfurtes universitāte tika atklāta 1970. gadā. Tā ir jaunākā Austrijas universitāte. Ēka ir moderna, un korpusi savienoti ar stiklotiem gaitenītiem. Iesākumā universitātes specifika bija augstskolu un vidusskolu pa-

sniedzēju sagatavošana, bet laika gaitā tās darbība paplašinājās. 1985. gadā tika izveidotas Ekonomikas, Biznesa administrēšanas un Informācijas tehnoloģiju fakultātes. Šodien universitātes pamatā ir divas centrālās fakultātes: vienīgā Kultūras studiju fakultāte Austrijā, kas ietver izglītības humanitāros aspektus, un Ekonomikas, biznesa administrēšanas un informācijas tehnoloģiju fakultāte, kas fokusējas uz zinātniskajiem, tehniskajiem un biznesa priekšmetiem.

Pašlaik Klāgenfurtes universitātē mācās ap 6000 studentu, aptuveni 400 no tiem ir apmaiņas studenti. Lai iegūtu maģistra grādu, jāmacās četrus gadus (astoņus semestrus). Studenti saņem arī stipendiju – ap 500 eiro mēnesī, tomēr dzīves dārdzība Austrijā ir pietiekami augsta, un par kopmītni jāmaksā ap 200 eiro. Īpašas stipendijas tiek piešķirtas materiāli vājāk nodrošinātajiem studentiem un invalīdiem. Par invalīdiem šeit tiešām rūpējas – studentiem nav problēmu iekļūt Universitātē, ir speciāls lifts. Vēroju meiteni ratīņkrēslā kafējnicā sarunājamies ar studiju biedru. Viņa ir neatkarīga no citu palīdzības, un neviens viņu neuzlūko kā izņēmumu. Šķiet, mums tā vēl ir nākotne...

Mācību laikā studenti strādāt nevar, ja nu vienīgi nelegāli. Lielākā daļa laika tiek veltīta tieši mācībām. Viesstudenti ir angļi, itāļi, spāņi, slovēņi, franči, bet mācību valoda visiem viena – vācu. Tādēļ no studentiem tiek gaidītas labas vācu valodas zināšanas, ir speciāli valodas kursi. Sokrāta un Erasmus programmu un apmaiņas studentiem vācu valodas kursi ir par brīvu.

Klāgenfurtes universitātes bibliotēka ir lielākā akadēmiskā bibliotēka Karintijā. Tajā ir divas lasītavas, kurās vienlaicīgi iespējams strādāt 360 studentiem. Lieki piebilst, ka bibliotēka ir datorizēta.

1983. gadā Klāgenfurtes uni-

versitātē tika atklāts Sporta institūts. Kopš tā laika universitātē tiek nodrošinātas sportiskās aktivitātes gan studentiem, gan universitātes darbiniekiem, sekojot principam “Vesēlā miesā vesēls gars”. Studentiem tiek nodrošināta arī psiholoģiskā palīdzība, ja viņiem tā nepieciešama. Profesionāli palīdz nākamajam studentam izvēlēties viņam piemērotāko studiju tēmu, jau esošajiem studentiem – tikt galā ar personiskajām un profesionālajām problēmām studiju laikā.

Akadēmiskais gads sākas oktobrī un ilgst līdz septembra beigām. Vasaras semestris sākas martā un ilgst līdz jūnijai beigām, ziemas semestris sākas oktobrī un ilgst līdz janvāra beigām. Ziemas semestra pārtraukums ir februārī. Universitātes brīvdienas sākas jūlijā un ilgst līdz septembra beigām.

Klāgenfurtes universitātē ir arī studentu prese – žurnāls “UNISONO”, kas tiek izdots angļu un vācu valodā.

Klāgenfurtes universitātes rektors Vinfrīds Millers (Winfried Müller) informatīvajā bukletā par universitāti atzīst, ka mācību un izpētes darbā tai ir lieliska reputācija gan Austrijā, gan aiz tās robežām.

Tā kā Klāgenfurtes universitāte ir arī viena no mazākajām Austrijā, mācību un izpētes darbs ir cieši saistīts. Starp mācībniekiem un studentiem ir lielisks kontakts. Rektors atzīst, ka universitātes novietojums vietā, kur satiekas vācu, romāņu un slāvu kultūra, dara Klāgenfurti interesantu arī no vēsturiskā un kultūras viedokļa.

Klāgenfurtes mērs Haralds Šeisers (Harald Scheucher) atzīst, ka ir lepns par to, ka Klāgenfurte ir universitātes pilsēta. Tās ieguvums ir profesori un studenti no visas pasaules, kuri te mācās un strādā, un tas bagātina pilsētu. Mērs uzsver, ka Klāgenfurtē ir plašas iespējas gan atpūsties, gan izklaidēties. Nākotnē plānots atbalstīt universitātes attīstību, lai piesaistītu vēl vairāk studentu.

ANDA LASE

“Kā pareizi rakstīt vēstules angļiski”

Grāmatas autore Māra Graustiņa ir strādājusi par angļu valodas pasniedzēju Rīgas Politehniskajā institūtā (tagad – RTU), par brīvīguma tulku dažādās nozarēs, par vārdnīcu redaktori, kā arī par tulku Saeimā. Pēc tulka darbības pieredzes, kas gūta 1991. gadā Zviedrijā, iznāk pirmā grāmata – “Lauksaimnieks runā angļiski”, kuras pārstrādātais variants ir “Nebaidies runāt angļiski” (1995). M. Graustiņa ir arī “Jaunās latviešu – angļu vārdnīcas” līdzautore (2000).

Jauno nodaļu “Vārdu krājums darbam ar Windows” sagatavojis Nils Graustiņš, grāmatas “Ceļš uz mājaslapu” autors (2000). Nils Graustiņš strādā par sakaru tehniķi Valsts informācijas tīkla aģentūrā. Jau kopš skolas gadiem autoram patīk radošas darbības. Hobiji – kora dziedāšana un mājaslapu veidošana.

Piedāvājam grāmatas autoras MĀRAS GRAUSTIŅAS pašinterviju.

– Kā radās doma, ka šāda grāmata ir vajadzīga?

– Ļoti vienkārši. Man ir draugi Zviedrijā, un viena no zviedru kundzēm nezina ne vārda nevienu svešvalodā. Viņa pa retam atsūta kādu paciņu maniem mazbērniem, un viņu iepriecina manas vēstules, bet es zviedriski neko daudz uzrakstīt nevaru. Tad iedomājos, ka tādas pašas grūtības ir daudziem, kam jāraksta angļiski. Vēl es ceru, ka kāds uzrakstīs grāmatu “Vēstules zviedriski”.

– Grāmatā var atrast daudzus lietiško vēstuļu paraugus, saīsinājumus un t. s. silkvārdu sarakstu. Kam tas viss ir domāts?

– Ne profesionāliem tulkiem, bet cilvēkiem, kuri, strā-

dājot citu darbu, dažreiz saskaras ar vēstuļu rakstīšanu kā problēmu.

– Vai grāmata tiešām dod iespēju uzrakstīt vēstuli, nezinot angļu valodu?

– Protams. Starp citu, nesen manam mazdēlam skolas uzdevumā bija jāraksta vēstule angļiski. Viņš tūlīt atrada manu grāmatiņu un uzdevumu izpildīja bez grūtībām... Es tādu “špikošanu” attaisnoju, jo ir svarīgi zināt, kur meklēt.

– Kāda ir jūsu izglītība?

– 1962. gadā pabeidzu šo pašu veco *Alma mater* angļu filoloģijas specialitātē. Man laimējās iet skolā Berklaiva laikā, kad dažās vidusskolās ieviesa latīņu valodas stundas. Trīs gadu latīņu valodas kurss man ir kolosāli palīdzējis tālākajās studijās, svešvārdu izpratnē, kā arī devis pozitīvu rezultātu dažreiz gausi smagās sarunās ar padomju laika ārstiem, jo ārsti toreiz mācījās latīņu valodu daudz isāku laiku. Kad mani nodēvēja par ķirurgu (...redzat, mēdz būt dažādas etioloģijas diskinēzijas), kautrīgi teicu, ka esmu tikai iecirkņa dakteris. Saprāšanās bija nodrošināta bez kukuļiem.

– Kā vēsti informācija uz grāmatas vāka, esat profesionāls angļu valodas tulks.

– Tā profesionalitāte ir nosacīta, pareizāk būtu teikt – pašdarbības tulks. Visi mūsu paudzes valodnieki ir apguvuši tulka iemaņas patstāvīgi. Runājot par sinhronās tulkošanas spēju, es domāju, ka dažiem tā vienkārši piemīt, bet citiem ne. Un vēl svarīga ir pašpārliecība. Pirmo reizi sinhroni tulkoju Tautas frontes I kongresā. Tulki bija tik uztraukušies, ka daži, pieķērušies pie galda malas, manāmi tricēja. Universitātē mums kādreiz teica, ka tas ir ārkārtīgi sarežģīts darbs, kur tulkiem jāmainās katras 15 minūtes. Kad LSDSP atjaunošanas kongresā redzēju, ka

Kārlis Streips mierīgi tulko jau veselu stundu un vēl nav ar mieru, ka es viņu nomainu, sapratu, ka tā var strādāt. No tā brīža varēju tulkot stundu ilgi.

– Vai varat minēt kādus interesantus gadījumus no savas tulka pieredzes?

– Man interesantie gadījumi saistās ar manu zināšanu trūkumu. Pašu pirmo reizi kā tulks darbojos Anglikāņu baznīcā, kur uzstājās norvēģu vīru koris. Diriģents vēlējās kaut ko paskaidrot pirms katras dziesmas. Par vienu amerikāņu skaņdarbu viņš sacīja, ka tas ir radies kā *barbershop song*. Laikam psiholoģiski nevarēju pieņemt, ka dziesma varētu rasties frizētavā, tādēļ iztulkoju, ka tā radusies krodziņā. Diriģents, būdams labs psihologs, laikam manija manu sastomīšanos, izteiksmīgi palūkojās uz mani un rādīja ar pirkstiem, kā ar šķērēm griež matus, angļiski paskaidrojot: “Tur, kur apgriez darīt? “Kur pie viena apgriez arī matus,” pabeidzu savu sakāmo. Patiesībā laikam kļūdījās gan norvēģis, gan es. Pēc daudziem gadiem vārdnīcā atradu vārda *barbershop* otru nozīmi: četrbalsīga vīru sadziedāšanās. Toties diriģenta labvēlīgā attieksme man radīja pārliecību, ka tulkošana ir brīnišķīga nodarbošanās.

– Kādās nozarēs esat strādājusi par tulku?

– Ļoti daudzās, piemēram, lauksaimniecībā, bērnu tiesībās, pat biškopībā. Ja nozare ir pilnīgi sveša, atsakos. Uzskatu, ka tulks ir profesionāls tad, ja viņam ir skaidri gan termini, gan nozarei raksturīgie procesi. Citādi tā ir kā iešana ar kruķiem. Vārdnīcas ir tulka kruķi. Var jau tulkot jebkuru tematu, bet tad ir pamatīgi jāsa-gatavojas. Pavisam brīvi varu

tulkot ar zemi un ēkām saistītus tematus, jo esmu bijusi šiem procesiem līdzās, kad Latvijā notika zemes un īpašuma reforma.

Pirms brauciena uz Monsu, kur atrodas NATO galvenā mītne, divas nedēļas mācījos NATO terminus. Tur man vēl iedeva biežāk lietoto saīsinājumu sarakstu un ielaida stiklotā tulka kabinetā. Runas laikā NATO virsnieks nodzēsa zālē gaismu, un saīsinājumu sarakstā vairs neko nevarēju saskatīt. Izmisīgi taustījos gar galda lampu, bet nemācēju to ieslēgt. (Vēlāk izrādījās, ka vajadzēja pagrozīt lampas pamatni. Filologam taču tāda lieta nevar ienākt prātā.) Un drīz jau arī radās problēma. Virsnieks sāka runāt par kādu “naksi”. Ko es varēju teikt? Teicu to pašu “naksi”, ātri piemetinot, ka drīzumā paskaidrošu, kas ar to domāts. Pēc dažiem teikumiem apjēdzu, ka tas ir sen zināmais NACC – Ziemeļatlantijas sadarbības padome. Tā es “iekritu”, jo nekad nebiju dzirdējusi, kā šo saīsinājumu izrunā.

– Vai ir kāda atziņa, ko jūs varētu izteikt par pedagogijas darbu?

– Pedagogam ir jājūt “materiāla pretestība” un grupas paguruma pazīmes. Ievēroju principu: neatprasi to, kas nav iemācīts, lai neradītu diskomfortu. Par vislabāko svešvalodas mācību materiālu atzistu divās valodās sarakstīta teksta

studēšanu vai ieraksta klausīšanos paralēli rakstītam tekstam. Nedaudz pamācījusiesursos, ar šādu metodi izstudēju Ekziperi “Mazo princi” un nokārtoju zinātņu kandidāta eksāmenu franču valodā.

– Ko jūs novēlētu mūsu avīzes lasītājiem?

– Apzināties, ka katrs no mums ir atbildīgs par savu dzimto valodu. Nebūsim vienaldzīgi, dzirdot kroplīgas latviešu valodas formas. (TV XXI vēl nesen varēja lasīt tādus titrus kā “es esmu piedots”, “tas ir neskaisti”, “vai man var iet?”.) Ielu reklāmās dažreiz parādās nelatviski sauķi, piemēram “atceries par pienu”, “seko man uz Spici”. Izrādās, ka Valsts Valodas centrs tos nelsa un nekomentē. Mums ir centri, inspekcijas un dažādas iestādes valodas aizsardzībai; arī Jānis Kušķis latviešu valodas kopšanā cinās gluži kā Donkihots. Tas viss palīdz, bet patiesībā katrs no mums ir atbildīgs par valodu savā darbības nozarē. Latviešu valoda tagad ir nonākusi tādā pašsītuācijā kā lielo tautu valodas kuras lieto arī daudzi valodas mazprātēji. Visi mēs nevaram būt valodnieki, bet varam būt pret valodu uzmanīgi.

P. S. Grāmatu var iegādāties grāmatnīcās un grāmatu galdos.

viņi pie mums

Latvijas tūrisma stratēģijas vācu tūrisma tirgū

Tūrisma industrija ir viena no lielākajām un iesaistīgākajām, kā arī viena no visstraujāk augošajām nozarēm pasaulē. Kopš Latvija 1991. gadā kļuva neatkarīga, ceļotāju skaits, kuri dodas uz Austrumeiropu, ir strauji palielinājies.

Mans diplomdarbs* koncentrējas tieši uz Latvijas tūrisma tirgus attīstību. Pievērsos tieši vācu tūristu ieteikumiem un prasībām, ko ar izveidotās aptaujas palīdzību arī īstenoju. Latvijas tūrisma attīstību

kavē dažādas problēmas: politiskā nestabilitāte; grūta iebraukšana un izbraukšana (robežkontroles punktos); finansiālās problēmas, nestabile valūtas maiņas kursi, kā arī nepievilcīgais imidžs un sezonālā atkarība.

Viena no problēmām ir arī nestabila valdības politika, nepareiza nostāja pret tūrisma attīstību, finansēšanas grūtības no valdības puses, kā arī maz iespēju dabūt kredītu un nodokļu atvieglojumu. Ārzemēs vēl nav pietiekoši daudz Latvijas pārstāvniecību. Vārdu sa-

kot, valda nepietiekoša un lēna tūrisma industrijas attīstība.

Trūkst labu, kvalitatīvu ceļu, transporta līdzekļu, labi iekārtotu viesnīcu par tūristiem pieņemamām cenām, kā arī laba servisa līmeņa. Ir liela konkurence starp kaimiņvalstīm Lietuvu un Igauniju. Augstās cenas atbaida gan vietējos iedzīvotājus, gan ārzemju tūristus. Vietējie ceļotāji šī iemesla dēļ brauc uz ārzemēm un izdod naudu ārpus savas valsts robežām.

Pievienotās vērtības nodoklis (PVN) tūrisma uzņēmumu-

mos, tieši viesnīcās, ir 18%, kas ir par daudz augsts. Trūkst labas reklāmas un mārketinga, kas izceltu tās īpašās vērtības, ko ārzemēs var novērot, kad tiek reklamētas tūrisma atrakcijas un ievērojami apskates objekti.

Latvijas vārds pasaules acīs nav pārāk spožs un pazīstams. Tas varētu būt saistīts ar ģeogrāfisko izvietojumu (Eiropas ziemeļu daļā), ekonomiskajām problēmām un kriminalitāti. Tas viss kopā nerada pārāk pozitīvu Latvijas tūrisma tēlu. Tikai pēc šo trūkumu novēr-

šanas var cerēt padarīt Latvijas tēlu labāku.

Latvijai tūrisma attīstības jomā ir šādi mērķi: Latvija ir pasaulē un Eiropā pazīstams tūrisma mērķis; Latvija kā ceļamērķis ir viesmīlīga, droša un viegli sasniedzama valsts ar savām atraktivitātēm un pozitīvo tēlu. Tas viss balstās uz labi sakārtotu dabu un interesantu kultūrvēsturisko mantojumu; tūrisma nozares augšana un attīstība vietējo un ārzemju tūristu vidū; lielāki valdības budžeti, uzlabota infrastruk-

7. lpp. ▶

"Tikties varējām tikai ar vienu no viņiem..."

LU tuvākā ārzemju "kolēģe" - Šauļu universitāte - atrodas 125 km attālumā no mums, tāpēc, jau uzsākot studijas, MVF franču filoloģijas 1. kurss profesora A. Bankava vadībā nolēma apciemot savus leišu kaimiņus - franču filologus Šauļos.

Oktoobra pēdējās piektdienas rītā, izbraucot no Rīgas autoostas, savu ceļojumu uzsāka sešas studentes - Jelena, Katrīna, Viktorija, Irina, Alla un Zane kopā ar savu profesoru *monsieur* Bankavu. Pēc dažu stundu brauciena mūs Šauļos sagaidīja Mīgle un Domantas - ŠU 2. kursa franču filoloģijas studenti, kuri tūlīt pat mūs iepazīstināja ar savu fakultāti, pa ceļam ierādot naktsmitni - labākās studentu kopmitnes Šauļos, kas patiesi bija pelnījušas šādu titulu.

Ar ŠU Humanitāro zinātņu fakultāti tikām iepazīstināti docentes Genovaites Kačūškieces vadībā. Pati fakultātes ēka, kur mums tika izrādītas visas svarīgākās vietas, izvietota bijušo studentu kopmitņu vietā, tādēļ tur esošās telpas, salīdzinot ar LU, ir nelielas, taču omulīgas. Vēl būtu jāpiemin fakts, ka mūsu *monsieur* Bankavs Šauļos ir ļoti iemīļots un acīmredzot arī ļoti pazīstams, jo trīs gadus lasījis lekciju kur-

su ŠU un jau ilgāku laiku sadarbojies ar savām Romānistikas nodaļas kolēģēm Lietuvā.

Mūsu nākamais apskates objekts bija ŠU galvenā ēka, kur, paēduši pusdienas, iepazīnāmies ar Francijas Kultūras centra darbību Šauļos. Par to mums bija iespēja uzzināt pat latviešu valodā, tomēr izvēlējāmies franču, lai arī lietuviešu studenti saprastu, par ko tiek runāts. Tālāk mūsu programmā bija paredzēta ekskursija pa Šauļiem. Gida lomā uzņēmās vairākas 3. kursa franču filoloģijas studentes, kuras mums parādīja ne tikai Šauļu kinoteātra skaistās vitrāžas, pilsētas simbolus - Šauļu un Šauļu pulksteni, kas veic tādas pašas funkcijas kā mūsu Laimas pulkstenis, bet arī Kaķu muzeju, kur, protams, varēja aplūkot kaķus visdažādākajos veidos - gan fotogrāfijas, gan attēlos un skulptūrīnās, pie ekspozīcijas piederēja pat divi gluži dzīvi zvēri - Direktors ar savu Sekretāri.

Vakarā bija apsolīta diskotēka, un, kā jau visos pasākumos, kur iesaistīti studenti, nakts bija gana jautra, jo studentu klubs "Studentu kampas" tobrīd svinēja savu desmit gadu jubileju.

Otrās dienas rītā sēdāmies autobusā, lai dotos uz vienīgo benediktiešu klosteri Baltijas

Franču valodas nodaļas 1. kursa studentu pārrunas ar Šauļu universitātes studentiem

valstīs, ko tikai pirms četriem gadiem Kelmes rajonā izveidojuši septiņi mūki no Francijas. Pašlaik klosteri apdzīvo 12 mūki, bet saskaņā ar Sv. Benedikta noteiktajiem statūtiem tikties mēs varējām tikai ar vienu no viņiem, kura uzdevums bija pildīt saziņas funkcijas ar ārpusauli. Viņš arī pastāstīja par savu un pārējo brāļu dzīvesveidu. Mums bija iespēja piedalīties svētajā misē un dzirdēt gregoriāņu dziesmas, kas atstāja paliekošu iespaidu. Tā kā dievkalpojums bija lietuviešu un latīņu valodā, guvām labu praksi latīņu valodas lekciju kursam LU.

Pirms braukšanas mājup, lai iegādātos ilgi meklētās franču vārdnīcas, iegriezāmies Šauļu grāmatnīcā, kur izbrīnījām pārdevējas, jo izpirkām visas iespējamās. Rīgā atgriezāmies mazliet sagurušas, bet priecīgas par jaunajiem draugiem, kaimiņvalsti redzēto un iegūtajām vārdnīcām. Turpinot šo vairākus gadus ilgstošo sadarbību, ielūdzām arī lietuviešus mūs apciemot un tikām uzaicinātas martā doties uz Šauļiem ar saviem zinātniskajiem darbiem.

ZANE JOŅINA

Var pieteikties uz stipendijas konkursu 2002./2003. akadēmiskajam gadam

Profesora Edgara Andersona piemiņas stipendijas piešķiršanas komisija izsludina pieteikšanos uz stipendiju konkursu. Stipendijas mērķis ir atbalstīt LU studentus bāreņus un invalīdus.

Lai pretendētu uz profesora Edgara Andersona piemiņas stipendiju, ir jāiesniedz šādi dokumenti: pieteikums vai fakultātes dekāna, Studentu padomes ieteikuma vēstule; CV; izziņa par invaliditāti un/vai vecāku zaudējumu; izraksts no studiju kartes vai studiju grāmatīņas kopija.

Konkursa termiņi:

- Dokumenti jāiesniedz līdz 2002. gada 15. decembrim LU Studiju daļā (Raiņa bulvāri 19, 135. telpā).

- Konkursa rezultātus paziņos līdz 2002. gada beigām, publicējot informāciju par piešķirtajām stipendijām.

Par stipendijas piešķiršanu kandidātiem paziņos personīgi. Informāciju publicēs "Universitātes Avīzē".

Papildu informācija internetā, LU mājaslapā "Mecenāti".

Informāciju sagatavoja
I. JURKOVSKA
LU Studiju daļa

viņi pie mums

Latvijas tūrisma stratēģijas vācu tūrisma tirgū

◀ 6. lpp.

tūra; līdz ar tūrisma attīstību tiek samazināts augstais bezdarba līmenis; kvalitatīvs un daudzpusīgs tūrisma piedāvājums.

Pēc Baltijas Tūrisma informācijas biroja datiem (Anda Silde, Mīnsterē), lielākā daļa tūristu, kas apceļo visas trīs Baltijas valstis kopā, dodas apskatīt neskarto, vienreizējo dabu un nakšņo kempingos.

2000. gadā Latviju apmeklēja 9,4 milj. ārzemju viesu, to skaitā vairāk nekā 200 000 tūristu no Vācijas, kuri apmeklēja visas trīs Baltijas valstis kopā. Latvijā 2000. gadā tika reģistrēti 84 000 vācu tūristu. Viesi ieradās galvenokārt veikt biznesa darījumus, vairāk nekā 50% bija paziņu, draugu, radu apciemotāju.

1999. gadā ārzemju tūristi Latvijā atstāja 16 milj. latu (28,1 milj. €). Tas ir par trim miljoniem vairāk nekā iepriekšējā gadā. Visvairāk naudas izdeva tūristi no Vācijas un Krievijas (kopā - Ls 2,5 milj. jeb 4,4 milj. €). Dienā vidēji tika izdoti Ls 18

(31,6 €). Viesiem, kas pārnakšņo viesnīcā, jāērķinās ar Ls 41 (72,1 €) lieliem izdevumiem dienā.

Latvijā tūristi uzturas vidēji 1,8 dienas, bet ceļotāji no Austrumeiropas - vidēji trīs dienas. Mazliet ilgāku laiku šeit pavadā viesi no Amerikas, Kanādas un Anglijas. Tūristi Latvijā ierodas lielākoties tranzīta ceļā, ti-

viesnīcas ir ļoti dārgas. Trūkst vidējās klases tūristu viesnīcu. Kā mērķi vajadzētu izvirzīt lielāku skaitu viesu un labāku peļņu, nevis augstas cenas!

Latvija saviem viesiem piedāvā vēl samērā neskartu dabu. No vienas puses - *outdoor* piedzīvojumus: kultūru un tradīcijas, no otras puses - *indoor* piedzīvojumus, kam ir

"..Trūkst vidējās klases tūristu viesnīcu. Kā mērķi vajadzētu izvirzīt lielāku skaitu viesu un labāku peļņu, nevis augstas cenas!.."

kai caurbraucot. Vajadzētu mēģināt viņus ieinteresēt palikt Latvijā ilgāk.

No tūrisma viedokļa Latvija ir dārga zeme. Salīdzinot ar kaimiņvalstīm Lietuvu un Igauniju, tā ir par 20 - 30% dārgāka. Tādēļ pastāv liela konkurence, jo tūristi vairāk uzturas kaimiņvalstīs. Kā šo situāciju uzlabot? 18% pievienotās vērtības nodoklis (PVN) būtu jāpazemina vai viesnīcām vispār jānoņem, kā tika izdarīts Igaunijā. Latvijā

savas priekšrocības neatkarīgi no laika apstākļiem, piemēram, meses un kongresus. Pēc manām domām, nākotnē labus panākumus varētu gūt medību - makšķerēšanas tūrisms un ekskursijas ar jahtām un kuģiem pa Latvijas upēm un Baltijas jūru.

2002. gadā visstraujāko attīstību pasaule prognozē šādos piecos tūrisma virzienos: piedzīvojuma, kruīza, ekoloģiskajā, kultūras un tematis-

kajā jeb specializētajā tūrismā. Tieši pēdējos gados lielu popularitāti guva tēmu parki. Latvijā neviens no šiem minētajiem tūrisma paveidiem ziemā nav sevišķi attīstīts. Manuprāt, Latvijai šajā jomā būtu lielas perspektīvas. Varbūt varētu ierīkot Vikingu parku, jo tas zināmā mērā saistās ar Latvijas vēsturi. Rīga ir Hanzas pilsēta, un tieši to vācu tūristiem vajadzētu vairāk darīt zināmu. Ceļotāji, kuri interesējas par savas valsts vēsturi, noteikti gribētu izpētīt šo Vācijas un Latvijas vēsturisko saistību. Ņemot vērā, ka Sanktpēterburgā tiek meklēta Dzintara istaba, Latvijā varētu ierīkot Dzintara muzeju.

Pašlaik ļoti sliktā stāvoklī ir Jūrmala, kaut gan padomju laikos tieši šajā pilsētā tūrisms bija attīstīts vislabāk. Latvijā ir daudz dažādu ārstniecības un dziedniecības iestāžu. Šo līmeni vajadzētu pielīdzināt Eiropas standartiem, piesaistīt ārzemju investorus, jo pietrūkst finansējuma.

Tuvākajos gados Latvija plāno šādas aktivitātes:
- 2003. gadā - *Grand Prix*

(*Eurovision*) - Rīgā;
- 2003. gadā - Dziesmu un deju svētki - Rīgā;
- 2006. gadā - pasaules čempionāts hokejā - Rīgā.

Runājot ar Latvijas Tūrisma attīstības aģentūras *Marketinga* nodaļas vadītāju Līgu Miesnieci, nonācām pie secinājuma, ka Latvija nav pietiekami reklamēta, jo valdība tūrisma attīstībai atvēlējusi tikai Ls 1 980 000, kas nav pietiekami. Vēl ir ļoti daudz jā dara, līdz viss iecerētais tiks īstenots.

Nākotnē raugos pozitīvi un redzu Latviju kā viesmīlīgu, saņemtu, pazīstamu un interesantu tūrisma zemi!

INGA MADŽULE

(Vācija), bij. studente Kemptenē (Dienvidvācijā)

* To atbalstīja latviešu ceļojumu birojs "Ebden-Reisen" un Latviešu kopība Vācijā.

Viss par mūsu avīzi

Šoreiz jautājumi laikam li-
kās grūtāki, jo pilnīgi pareizas
atbildes nav nevienas. **Inga no
Filoloģijas fakultātes** pareizi
atbildējusi, ka pārtraukums
avīzes darbībā bija no 1941.
līdz 1944. gadam.

Pēdējais "Studenta" nu-
murs iznāca 1940. gada 25.
jūnijā.

Pēc četrus gadus pārtrauku-
ma vācu okupācijas laikā, kad
"Students" neiznāca, 1945. ga-
dā studentu prese Latvijas Uni-
versitātē atkal atjaunojās. Un
tā, kopš 1945. gada pavasara iz-
nāk "Padomju Students", kas ir
"Studenta" tiešais pēcnācējs.

Galvenā redaktore ar visil-
gāko darba stāžu tieši šajā
amatā bija Dzidra Sondore (no

1957. līdz 1977. gadam). Pal-
dies par avīzes raksta autoru
novērtējumiem!

Inga saņems pārsteiguma
balvu!

Jautājumi jaunajam kon- kursam:

1. Vai pa šiem gadiem avī-
zes formāts ir mainījies? Kāds
tas bijis?

2. Vai nosaukuma "Univer-
sitātes Avīze" galviņa bijusi ne-
mainīga?

3. Kas pēdējos gados bijis
"UA" zīmējumu autors?

Atbildes gaidām līdz 9.
decembrim.

sludinājumi

Latvijas Universitātes virli "Tēvzeme" un lielo Dziesmu svētki jūs gaidā!

Nākamais, 2003. gads nāk
ar mūsu tautas unikālo notiku-
mu – Dziesmu svētkiem.
Mums, to dalībniekiem, tā ir
neaprstāmi pacilājoša, vien-
reizēja sajūta – būt šī daudzu
tūkstošu lielā kora dziedātāju
vidū.

Lai arī jums, tiem mūsu Uni-
versitātes viriem – studentiem,
mācībspēkiem un darbinie-
kiem, kuriem ir tuvs spirdzino-

šais un spēcīgošais dziesmu
gars, būtu šī brīnišķīgā, vien-
reizēja iespēja, mūsu viru koris
"Tēvzeme" un tā jauneklīgie di-
riģenti Andris Jansons un kor-
meistars Reinis Grinhofs jūs
gaida **katru otrdienu un ce-
turtdienu no plkst. 18.30**
klubā "RITUMS", Vecrīgā, Jau-
nielā 29a.

Gaidām un uz sadziedāša-
nos!

LU profesors **JĀNIS PORIETIS**,
docents **ARNOLDS VIESIS**

"Virs bez pagātnes"

www.der-mann-ohne-vergangenheit.de

Režisors: Aki Kaurismaki
Lomās: Marku Peltola, Ka-
ti Outinen, Anniki Tahti, Juha-
ni Niemela

Ne vienmēr zinām, kad likt
lietā pareizos vārdus, lai
samīlotu, uzmundrinātu vai
mierinātu. Tomēr, ja nezinām
pareizos, tad cerētajiem vārdiem
piemeklēt līdzīgus - sinonimus.
Sinonimi ir īsti "glābējvārdi".
Taču atrast sinonīmu savam
vārdam un uzvārdam ir ne-
iespējami. Pie tam paša vārds
taču nepieciešams katru die-
nu, stundu vai dažreiz pat
minūti.

Tā nu gadījās, ka ražena au-
guma virs savu vārdu pazaudē-
ja un nezināja, nedz kā to pa-
zaudējis, nedz kur to meklēt.
Kā rīkoties uz dzīvot bez vārda,
viņš iemācījās gana ātri, un labi
cilvēki viņam palīdzēja. Arī lik-
tenīgā sievietē nāca viņam tal-
kā.

"Virs bez pagātnes" ir kā at-
bilde uz iespējamo jautājumu:
"Vai zini, kādi ir somi, mūsu
kaimiņi ziemeļos?" Filma ir at-
bilde arī tiem, kas nezina neko
vairāk kā vārdus "Helsinki" un
"Nokia". Lai arī tēma lielai
daļai sabiedrības var šķist ne-

aktuāla, filma atklāj labo siku-
mos un ikdienā, bet tie, kas
netic, ka labais ar laiku ne vien
cinās, bet arī uzvar, lai mēģina
noticēt šajā filmā.

"Runā ar viņu"

www.sonyclassics.com/talktoher

Režisors: Pedro Almodovars

Lomās: Havjers Kamara,
Rozario Florensa, Dario Gran-
dineti, Leonora Outlinga

Vienīgais, kas patiesībā
atskir cilvēkus no dzīvniekiem,
esot spēja sarunāties un uz-
klausīt. Saruna kā būtiskākais
mūsu eksistencē, saruna kā
māksla un dzīves papildījums.

Un nav svarīgi, vai varam pār-
liecināties, ka mūs dzird. Svari-
gi ir tam ticēt.

"Runā ar viņu" ir mācību
grāmata sarunas mākslā, tajā
mākslā, bez kuras palīdzības
mēs daudz ko nezinātu un
nebūtu atklājuši. Ticēt, ka bez-
cerīgi slim cilvēks mūs dzird,
ticēt, ka tas, ko darām viņa la-
bā, nākotnē viņam palīdzēs, ir
gan cilvēcīgi, gan neprātīgi.
Taču tieši šāds cilvēcisgs ne-
prāts ir filmas pamatā.

Cilvēkus vieno jociņi likteņi
un neparastas sagādīšanās. Sa-
prast un sajūst draudzību un
mīlestību nav iespējams, ja
lūkojamies vienīgi racionāli.
Tomēr to var saprast un sajūst
runājot, bet, lai runātu, tas ir jā-
māk. Ir vērts mācīties ar "Runā
ar viņu".

TĀLIVALDIS KRONBERGS
sadarbībā ar kino "Rīga"
"Kinogaleriju"
www.cinema-riga.lv
www.kinogalerija.lv

reklāma

Studentu un Jaunatnes Ceļojumu Birojs
uzsāk dalībnieku reģistrāciju
2003. gada sezonai
studentu vasaras darba programmai

WORK & TRAVEL

● Programmas maksa - USD 625
● Pie mums
labākās cenas
aviobiļetēm!

Iepazīsti pasauli ar Council on International Education Exchange!
Studentu un Jaunatnes Ceļojumu Birojs
Lāčplēša ielā 29, tel. 7284818, 7281558, e-pasts: info@sjcb.lv

Mūsu jaunā adrese:
K. Barona ielā 34,
2. stāvā, tālr. 7283303

**Skaistumkopšanas
salona speciālisti ir gatavi
palīdzēt kļūt pievilcīgākiem**

- Veido frizūras un make-up!
- Manikīra, pedikīra, kosmetologa pakalpojumi
- Darbojas solārijs
- LU studentiem, mācībspēkiem un darbiniekiem, uzrādot apliecību, joprojām cenu atlaides!
- Klienta kartēm darbojas loterija, kurā visi laimē!

WANTED!

**Pilna un nepilna laika studentil
Vasaras Darbs ASV**

WORK & TRAVEL WWW.CEF.LV

Programmas cena: **US\$ 625.-** ARHITEKTU IELA 1-307
TEL: 7222-302 7222-303

H2B JOBS

Programmas cena: **US\$ 1100.-**
Darbs Floridā!

DATORPAKALPOJUMI
intetels, e-pasts, word, excel, drukas darbi,
skenēšana, cd ierakstīšana

DATORTEHNIKAS TIRZNICĪBA
darbi, printeri un to piederumi,
datortehnikas remonts, datorliki izveide

KONFERENČU ZĀLES PAKALPOJUMI
multimediju iespējas, datorizētas darbavietas

UZRAKSTI SAVU KURSADARBU PIE MUMS!

Stacijas ielā 1
Rīga, LV-1050
Tālrunis: 7018742
Fakss: 7018739
http://www.ipass.lv
E-pasts: info@ipass.lv

"Universitātes Avīze"

(Iznāk katru otro otrdienu)

Redaktore ILZE BRINKMANE
Tekstus rediģē IEVA ZIEMELE
Fotogrāfs TOMS GRĪNBERGS
Tekstus ievada BRIGITA KERSTENA
Datorsalikumu veido GUNTARS STEPĀNS

Adrese: Raiņa bulv. 19, 136. telpa, Rīga, LV-1586
(pastkastīte atrodas LU kanceleijā)
Tālruni: 7034328, 7034329; Fakss un aut. atb. 7034330
Elektroniskais pasts: luua@lanet.lv
Mājas lapa Internetā: <http://www.lanet.lv/~luua>
Reģistrācijas apliecība Nr. 535.
Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā atsauce uz "UA"
obligāta. Redakcijas viedoklis ne vienmēr sakrīt ar rakstu